

Z OBSAHU	Jestliže je chrám tvé duše v troskách, naslouchej Božímu volání	05
	Lidská sexualita a její eschatologické naplnění – 4. část	10
	Proměňovat svět čistými (nebo nečistými) myšlenkami	14

Obraz sv. Dobroslavy v Colle Umberto (17. st.)

Úsilí o získání ostatků sv. Dobroslavy– Orosie pro naši zem

V době tolika špatných zpráv je příjemné informovat o zprávě dobré a navíc zjevně iniciované a vedené vůlí Boží.

Jistě se nestalo jen tak náhodou, že se ke mně na Velký pátek dostal malý letáček s obrázkem, hlavními životními daty, patronací a modlitbou věnované životu této naší první světice (byla pro věrnost ke křesťanství brutálně zabita roku 882, tedy 29 let před sv. Ludmilou), který připravili její velcí ctitelé, manželé Michalčákoví. Zjištění, že tato opomíjená Moravanka existuje, byl pro mne nejen velký impuls, ale také nemalý šok, protože jsem se dozvěděl, poprvé!, že vůbec žila, i když

jsem autorem hagiografické knihy *Čechy a jejich svatí*. Upozorňuji, že v této zprávě nebudu mluvit o životě světice, jejíž legendu se chystám napsat k datu přenesení ostatků.

Samozřejmě jsem ihned vyhledal Michalčákovy a dostal úplné zprávy, o co jde. Oznámil jsem jim, že neprodleně požádám biskupa španělské diecéze o darování ostatků jmenované světice, které jsou v jeho diecézi chovány. V mém dopise jsem upozornil na čtyři místa v naší zemi, kde by ostatky měly být chovány. Na Moravě jde o Velehrad, odkud sv. Dobroslava pocházela, a olomoucká ka-

tetrála sv. Václava, místo, s nímž byla před sv. Ludmilou úzce svázána, protože se jedná o metropolitní katedrálu Moravy. Druhá dvě místa jsou v Praze. Prvým je kostel Všech svatých na Pražském hradě, neboť odtud sv. Dobroslava vyjela na svou osudovou cestu, a navíc je to kostel Všech svatých. Druhým pražským místem je nová bazilika minor sv. Ludmily na Vinohradech. Důvodem je, že sv. Dobroslava jako dítě osiřela a kníže Bořivoj se sv. Ludmilou ji přijali k sobě.

O svém záměru jsem neprodleně vy-

dokončení na str. 3

Na východě Demokratické republiky Kongo byly během adorace zabití desítky mladých lidí

Rozhlasová stanice *Okapi*, zřízená pod záštitou OSN, uvádí celkem 43 mrtvých. Konžská armáda však do pondělního odpoledne potvrdila pouze 10 obětí.

V neděli 27. července večer bylo při eucharistické adoraci během útoku na katolický kostel ve městě Komanda v provincii Ituri Demokratické republiky Kongo zabito nejméně 31 mladých lidí. Ozbrojenou skupinou zodpovědnou za tento útok je podle místních představitelů ADF (Allied Democratic Forces), přidružená organizace Islámského státu, která působí ve střední Africe.

K útoku došlo během noční vigilie, kde se modlily a uctívání Eucharistie účastnily i děti a dospívající. Tato skupina se sešla v kostele na celonoční adoraci, načež tam přišli ozbrojenci, údajně s puškami a mačetami.

Svědkové a místní úřady popisovali chaotickou a pustošivou scénu. Navíc byly vypleněny a podpáleny také obchody a domovy v blízkosti kostela. Některé oběti byly zastřeleny, jiné upáleny.

„Uvnitř [kostela] a venku bylo zastřeleno více než 21 lidí a zaznamenali jsme nejméně tři uhořelá těla,“ sdělil pro *Associated Press* místní koordinátor občanské společnosti. „Pátrání však pokračuje.“

Otec Aime Lokana Dhego, kněz v Komandě, francouzské tiskové agentuře řekl, že mezi mrtvými je „nejméně 31 členů hnutí *Eucharistic Crusade* a šest je vážně zraněných“.

Informoval také, že někteří mladí lidé byli během útoku uneseni a dosud se neví, kde se nyní nacházejí.

Mučedníci na modlitbách

Paul Chu a V. J. Tarantino v krátkém příspěvku na webových stránkách *Where Peter Is* mezi prvními poukázali na význam skutečnosti, že se oběti účastnily eucharistické modlitby.

„Nejméně dvacet a možná i víc mladých osob zemřelo před Kristem v Nejsvětější svátosti,“ napsali.

Rozhlasová stanice *Okapi*, zřízená

Foto: ANSA

pod záštitou OSN, uvádí celkem 43 mrtvých. Konžská armáda však do pondělního odpoledne [pozn. redakce: pondělí 28.07.2025] potvrdila pouze 10 obětí. Rozdílnost údajů zrcadlí zmatek a obtížnost ověřování informací v oblastech, kde často působí ozbrojené skupiny a kde je omezená infrastruktura.

ADF je v této oblasti aktivní už více než dvacet let. Původně vznikla v devadesátých letech v Ugandě, ale později svou základnu přesunula do východní části Demokratické republiky Kongo a nyní je přidružená ke Středoafričské provincii Islámského státu.

V únoru letošního roku bylo uvnitř protestantského kostela blízko Lubera v severním Kivu nalezeno sedmdesát zavražděných civilistů, včetně žen, dětí a starých lidí. Tento masakr, připisovaný islamistické skupině ADF, potvrdila katolická charita *Církev v nouzi* a zpravodajská agentura *Fides*.

Podle sledování *BBC* nyní 90% všech operací Islámského státu na celém světě provádějí jeho africké odnože.

Komanda leží podobně jako řada dal-

ších měst této oblasti v zóně bohaté na nerostné suroviny, o kterou ozbrojené skupiny už dlouho bojují. Navzdory trvalému úsilí konžských i ugandských vojsk ADF vymýtít útoky na civilisty pokračují v podstatě bez varování a jakéhokoli předvídatelného vzorce.

Daniel Esparza

Aleteia

Přeložil Alena Švecová

Daniel Esparza píše pro Aleteia o umění, kultuře a cestování

SLOVO KNĚZE

Zázrak v Neapoli: Olej sv. Charbela se zázračně doplnil během mše

Mons. Pasquale Silvestri, farář farnosti sv. Ferdinanda, sloužil 24. července 2025 mši za účasti více než 500 věřících, z nichž mnozí byli nemocní a přišli s prosbou o uzdravení. Na závěr eucharistie začal kněz pomazávat přítomné věřící olejem, který jim byl pro tuto příležitost zaslán kurií maronitů v Římě. Jak později uvedl, obával se, že množství oleje nebude stačit. „Olej téměř došel a já měl strach, že se nedostane na všechny,“ uvedl farář ve svědectví, které zaslal i bývalému postulátorovi kanonizačního procesu sv. Charbela. „Když jsem nádobu zavřel a vrátil ji do schránky, všiml jsem si, že je opět plná, dokonce byla těžší než předtím. Nevěřil jsem vlastním očím.“ Překvapený Silvestri se vrátil k oltáři a ukázal zázračně doplněný olej věřícím, kteří jeho slova přijali s potleskem a dojetím.

Následující den přišla do kostela skupina libanonských poutníků. Požádali, zda si mohou k oleji přivonět a dosvědčili, že z něj vychází vůně cedrů, stromů typických pro Charbelovu domovinu. Farář dodal, že olej byl uložen do bezpečí a je k dispozici k dalšímu zkoumání. „Nejsem

žádný divotvůrce,“ zdůraznil. „Ale zde došlo ke vzniku hmoty – a to je vážná věc. V souladu s kanonickým právem jsem událost oznámil postulátorovi kauzy.“

Zázračnému jevu předcházelo ještě jedno silné svědectví – mladá žena z farnosti se podle svých slov téhož dne uzdravila z nádoru prsu. Lékaři předtím pokládali její uzdravení za nemožné. Farář uvedl, že od té doby obdržel dalších několik svědectví o duchovním i fyzickém uzdravení. Všechny požádal, aby své zkušenosti písemně zaznamenali.

Mons. Silvestri prozradil, že úcta ke sv. Charbelovi v jeho farnosti začala nedávno. „Jeho příběh mě zaujal, a tak jsem z úcty pověsil jeho obraz v kostele. Následně se mi zdál sen, ve kterém se na mě sv. Charbel díval a usmíval se, a to mě silně zasáhlo, protože na všech fotografiích je velmi vážný.“ Od té doby se rozhodl sloužit mši svatou ke cti sv. Charbela vždy poslední pátek po dobu měsíců června a července.

Italská biskupská konference se k události zatím nevyjádřila.

církev.cz

Asi málokdo nezaznamenal zprávu, že se papež rozhodl vyhlásit sv. Johana Newmana za učitele církve. Mám z toho upřímnou radost, zvláště nyní ve světle aktuální události, která postihla anglikánskou církev (či spíše, kterou se postihla ona sama).

Od doby Jindřicha VIII. Temží již proteklo mnoho vody a čas nám stále ukazuje, jak to dopadne, když se horlivý obránce pravé víry nechá ovládat svými vášněmi a ony převáží nad zdravým rozumem a založí si vlastní církev, aby vyřešil svůj problém.

Jindřich kdysi otevřel Pandořinu skříňku a není se co divit, že z této skříňky vylézá samé potvorstvo. Vzpomínám si, jaké pozdvižení způsobilo v devadesátých letech minulého století rozhodnutí této tzv. církve světit ženy na kněze. Vzpomínám si na slova jednoho moudrého spolubratra, který toto rozhodnutí komentoval slovy: *Každé náboženství, které má kněžky je úpadkové a spěje k zániku.*

I ta naše kněžna Líba si byla vědoma, že mezi jejími podřízenými převládá názor o hanbě náležející mužům, kterým žena vládne, a tak vyslala poselstvo pro Přemu do Stadice. Ne tak ovšem u anglikánů, a tak došlo k tomu, že ve Walesu mají novou arcibiskupku Cherry Vannovou. A arcibiskupka (arcikněžka?) to není ledajaká. Jak jsme se mohli dočísti, je hrdou zástupkyní LGBFLMPSVZ +++ komunity a aktivně se tomuto svému „koničku“ věnuje spolu se svou kámoškou Wendy.

Dovolil bych si onen výrok našeho sršátého prapředka vmetený Libuši do tváře parafrazovat a pokatoličtit: „Běda nejen mužům (ale i ženám), kterým vašeň a pudy vládnu“ a vyzvat vás, milí čtenáři, k modlitbám za anglikány, aby jako kardinál Newman a na jeho přímluvu došli k poznání, že cesta ke spáse vede skrze katolickou církev, a vrátili se zpět domů. Neboť pěšina, po které kráčí anglikánská církev, je sice pokroková, leč poněkud slepá.

Evermod Jan Sládek

P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem.
administrátor farnosti Zruč nad Sázavou

dokončení ze str. 1

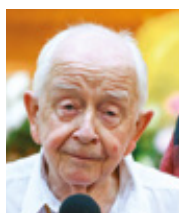
rozuměl arcibiskupa Nuzíka, arcibiskupa Graubnera, kardinála Duku a rektora baziliky minor P. Berku (do odjezdu poutníků ke sv. Dobroslavě se však nestihla zařídit jejich větší podpora, bylo příliš málo času).

Jenže Bůh se stará. Poutníky z naší země totiž doprovázel nový pomocný biskup královéhradecký Mons. Prokop Brož, který se se španělským biskupem zná, protože byli svěceni ve stejnou dobu a potkali se ve Vatikánu. Oba biskupové se dohodli, že Mons. Brož po skončení hlavní poutní mše svaté přečte podstatnou část naší žádosti, protože umí dobře španělsky. Po dočtení nabitá katedrála zaburácela potleskem.

Z toho lze soudit, že by naše žádost mohla být vstřícně přijata a dostaneme

ostatky pro všechna jmenovaná místa. Věci jistě přispěje, že Španělé vždy o sv. Orosii mluví jako o české a španělské světici, a dále to, že španělský biskup je z řádu piaristů a naši žádost jistě podpoří i piaristé, kteří se vrátili do jihomoravské Strážnice (mimo jiné také rodiště arcibiskupa Jana Graubnera).

Mons. Petr Pítha

Mons. prof. PhDr. Petr Pítha CSc., Dr.h.c.
kanovník Kolegiální kapituly Všech svatých na Hradě Pražském

PŘIJDOU OD VÝCHODU I OD ZÁPADU A ZAUJMOU MÍSTO U STOLU V BOŽÍM KRÁLOVSTVÍ

24. srpna 2025 – 21. neděle v mezidobí – Lk 13,22–30

Řehoř

Do slov o vstupu úzkou branou vložil: „usilujte“. Není-li v mysli zápal úsilí, nepřemůžeme vlnu světa, která vždy stahuje duši dolů.

Cyryl

Když Pán ukazuje cestu, po níž se může každý stát spravedlivým, pak – když se ho ten člověk zeptal, zda je málo těch, kdo budou spaseni – se nezdá, že by mu odpověděl na jeho otázku. Je však třeba říci, že Spasitel měl ve zvyku neodpovídat tazatelům podle toho, jak by se jim líbilo, pokud se ptali na neužitečnosti, ale s ohledem na to, co bude pro ně užitečné slyšet. Jaký užitek budou mít posluchači z toho, když budou vědět, zda je mnoho, nebo málo těch, kdo budou spaseni? Bylo mnohem potřebnější vědět, jak člověk spásy dosáhne. Nezapomíná se tedy zbytečností otázky, ale hned přenáší řeč na věc potřebnější.

Neboť před Židy, kteří měli první místo, dostali přednost pohané.

Basil

Duše je totiž nestálá. Když hledí na věčnost, volí si ctnost, a když se dívá na přítomnost, dává přednost svodům. Tu hledí na uspokojování těla, tam na jeho podrobování; tu na opojení, tam na střídmost; tu na nevázaný smích, tam na hojné slzy; tu na tance, tam na modlitby; tu na pískot, tam na pláč; tu na rozpustilost, tam na čistotu.

Béda

Hospodář je Kristus, který je sice pro své božství všude, ale říkáme, že už je uvnitř pro ty, kdo jsou blažení v nebi, protože na něj hledí, a jakoby venku pro ty, kterým pomáhá v zápasech na této pouti. Vstoupí s celou Církví, aby na něj moh-

Stefan Lochner: Poslední soud (15. st.)

la hledět, zavře dveře a zavrženým se odejme prostor k pokání. Ti budou stát venku a klepat, tedy oddělení od svatých budou marně plakat po milosrdenství, jímž pohrdli; proto následuje: „A on vám řekne: Neznám vás, odkud jste!“

Tomáš

Nebo budou skřípat zuby, které se zde kochaly nenasytností, a plakat oči, které se zde toulaly za rozkošemi. Obojí také znamená, že bezbožní budou skutečně vzkříšeni.

Teofylakt

Toto se týká i Izraelitů, k nimž mluvil. Ti se nejvíce děsí toho, že pohané dosáhnou pokoje s otci, a oni budou vyloučeni; proto dodal: „Až uvidíte, jak Abrahám, Izák, Jakub a všichni proroci jsou v Božím království, ale vy budete vyhnáni

ven. A přijdou od východu a od západu, od severu a od jihu a zaujmou místo u stolu v Božím království.“

I my jsme, jak se zdá, první, protože jsme od kolébky dostali výchovu. A přesto můžeme být poslední ve srovnání s pohany, kteří uvěřili až na konci života.

Eusébius

Tito otcové totiž ještě před dobou Zákona opustili v souladu s evangeliem blud mnohobožství a přijali poznání nejvyššího Boha. Mnozí z pohanů jim byli postaveni na roveň pro podobný život. Jejich synové však utrpěli odcizení od evangelia; proto následuje: „Ano, jsou poslední, kteří budou prvními, a jsou první, kteří budou posledními.“

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

JESTLIŽE JE CHRÁM TVÉ DUŠE V TROSKÁCH, NASLOUCHEJ BOŽÍMU VOLÁNÍ

Sainte-Anne-d'Auray, ležící jen pár kilometrů od pobřeží Bretaně, je významné poutní místo, kde se před 400 lety na zemi vůbec poprvé zjevila svatá Anna. To podnítilo začátek tradice tzv. Velké svatoanenské pouti, které se v historii zúčastnili lidé jako Napoleon III., generál de Gaulle i papež Jan Pavel II. V letošním roce pozvání přijal kardinál Robert Sarah. Při této příležitosti pronesl následující homilii.

Drazí bratři z Bretaně a z Francie,

s úctou zdravím přítomné civilní autority u příležitosti čtyřstého výročí zjevení svaté Anny na tomto místě. Papež Lev XIV. mě k vám vyslal jako svého mimořádného zástupce do svatyně svaté Anny v Auray. Svatý otec tímto gestem chce zdůraznit význam, který vašemu poutnímu místu přikládá. Přináším vám tedy, všem poutníkům svaté Anny, pozdrav a požehnání od našeho milovaného papeže Lva XIV.

Papež se za vás dnes modlí. Prostřednictvím svého vyslance vám dává zakusit svou otcovskou náklonnost. Jeho jménem srdečně zdravím Mons. Raymonda Centèna, biskupa vanneského, který má svatou Annu tak rád. Zdravím ostatní biskupy, opaty a představené komunit zde přítomné, kněze z Bretaně i odjinud a vás, milí poutníci svaté Anny, kteří jste přišli do této svatyně odpovědět na výzvu svaté Anny – a především, abyste uctívali Boha.

Na tomto místě se před 400 lety zjevila svatá Anna Yvonu Nicolazicovi a řekla mu: „Yvon Nicolazic, Me zo Anna, mamm Mari (Jsem Anna, matka Marie – bretonsky). Yvone, neboj se, jsem Anna, matka Marie. Řekni svému faráři, svému knězi, že na zemi zvané Bocenno – tedy na místě, kde se nyní nacházíme – kdysi stávala kaple zasvěcená mému jménu, byla to první kaple v celé zemi. Už 924 let a šest měsíců je v troskách; chci, aby byla co nejdříve znovu postavena a aby o ni bylo pečováno, protože Bůh chce, abych zde byla ctěna, a Bůh chce, abyste sem přicházeli v procesi.“

Drazí bratři a sestry, svatá Anna řekla Yvonu Nicolazicovi: „Bůh chce toto místo.“ Bůh si vyvolil tuto zemi, aby se stala svatým místem. Bůh chtěl, aby část

Foto: Ouest France / MAXPPP / © Thomas Brégardis

vaší země, část vaší vlasti – Francie – byla posvěceným, vyhrazeným místem. Bůh chtěl, aby vaši předkové tuto část země neobdělávali, nevyužívali k chovu či zemědělství. Vyvolil ji, aby zde byl ctěn. Je v tom velké tajemství, které je třeba rozjímat. Bylo k dispozici mnoho jiných kostelů, bylo možné vybrat jiná místa – a přece vybral toto. Proč?

Především proto, aby nám řekl, že Bůh je první, že Boží sláva nás předchází a nepatří nám. Bůh nás stvořil činem nezištné lásky, celé stvoření je dílem jeho rukou, nezaslouženým darem jeho lásky. My jsme si jeho lásku nezasloužili – on nás miloval první. Všechno mu dlužíme, protože jemu vděčíme za život, za pohyb i za bytí. Pro nás, kteří jsme jeho stvořením a jeho dětmi, je uctívání Boha a vzdávání mu slávy skutkem spravedlnosti. Vzdávat Bohu slávu není volitelná možnost – je to povinnost, nezbytnost. A je velmi důležité si to znovu uvědomit,

zvláště ve vašich společnostech, které mají sklon považovat Boha za mrtvého, nepotřebného, bezvýznamného.

Na Západě se příliš často prezentuje náboženství jako činnost sloužící lidskému blahu. Náboženství se ztotožňuje s humanitárními akcemi, s pomocí migrantům a bezdomovcům, s podporou všeobecného bratrství a míru ve světě. Spiritualita se chápe jako forma osobního rozvoje, určená k tomu, aby poskytla trochu úlevy modernímu člověku zaměstnanému svými politickými a hospodářskými aktivitami. Ačkoli jsou tyto otázky důležité, tato představa náboženství je falešná. Náboženství není otázkou jídla nebo humanitární činnosti. Na poušti to byla první pokusení, které Ježíš odmítl. Dábel mu navrhl: nasytit hlad a chudobu – jako cestu vykoupení lidstva. Ale Ježíš odpověděl, že to není cesta spásy.

Ukázal nám, že i kdyby všichni lidé měli dostatek jídla a všeobecný blahobyt,

lidstvo by nebylo vykoupeno. Vidíme, jak se právě v zemích blahobytu, bohatství a hojnosti člověk ničí a sebezničuje, protože zapomíná na Boha a myslí jen na své bohatství a pozemské pohodlí. To, co zachrání svět, je Boží chléb. Člověk potřebuje být syt Božím chlebem – a tímto chlebem je sám Kristus. Spasí svět ten, kdo klečí před Bohem, aby jej uctíval a sloužil mu. Bůh není v naší službě – my jsme v jeho službě.

Byli jsme stvořeni, abychom chválili a uctívali Boha. Právě v klanění Bohu objevujeme svou pravou důstojnost a poslední smysl své existence. Na kolenu před Bohem člověk poznává svou skutečnou velikost a vznešenost. A pokud Boha neuctíváme, skončíme tím, že budeme uctívat sami sebe. Bůh si vyvolil toto místo, aby zde byl uctíván; vyvolil si Francii, aby byla jako svatá země vyhrazená Bohu. Neznescvěčujte Francii svými barbarskými a nelidskými zákony, které hlásají smrt, zatímco Bůh chce život. Neznescvěčujte Francii, protože je to svatá země, země vyhrazená Bohu. Bretaň je posvátná země a má jí zůstat – Bůh zde má mít první místo.

Naší první činností je uctívání a oslava Boha. Je to nejvyšší projev vděčnosti Bohu a nejkrásnější odpověď našeho života na mimořádnou lásku, kterou nás miluje. Abychom Boha uctívali, musíme se oddělit od všeho, vstoupit do ticha. Přicházejte sem s tichým srdcem, abyste naslouchali Bohu – to je postoj posvátnosti. Posvátná místa jsou vyhrazena Bohu a nesmějí být znesvěcena jinými činnostmi než modlitbou, tichem a liturgií.

Naše kostely nejsou koncertní nebo divadelní sály. Kostel je Boží dům, vyhrazený výhradně jemu. Vstupujeme do něj s respektem a úctou, vhodně oblečení, protože stojíme před Boží velebností. Ne ze strachu, ale z úcty, úžasu a obdivu. Děkuji Bretoncům a Bretonkám, kteří nosí své nejkrásnější tradiční oděvy k počtě Boží velebnosti – nejde o folklor, ale o vnější znamení vnitřní snahy stát před Bohem s čistou duší, očištěnou svátostí, ozdobenou modlitbou a duchem adoratione. Posvátná místa nám nepatří – patří Bohu. Liturgie má za cíl Boží slávu a posvěcení věřících; posvátná hudba je zvláštním prostředkem, jak věřícím

Foto: aleteia.org

usnadnit plné a vědomé zapojení do slavení tajemství křesťanské víry.

Při zjeveních svatá Anna žádala Yvona Nicolazica, aby byla znovu postavena stará kaple a aby o ni bylo pečováno. Je to náročné, stojí to mnoho sil i prostředků – a přece je to obraz toho, co Bůh chce i dnes. Bůh i dnes chce, abychom znovu budovali jeho dům. Dnes Bůh přichází ke každému z nás a říká: „Vyvolil jsem si tvou duši, tvé srdce jako posvátnou zemi, aby zde bylo mé uctívání.“ Duše pokřtěného je posvátným místem – neprofanujte ji tím, že ji vydáte neuspořádaným vášním a duchu světa. Neprofanujte ji tím,

že Bohu vezmete první místo.

Jestliže je chrám tvé duše v troskách, naslouchej Božím volání. Je čas jej znovu vybudovat – a to na skále, na pevném základu, na kterém musíme stavět svůj život i naději. Ano, je čas znovu vybudovat kostel své duše. Je čas se vyzpovídat – vyznat hříchy spáchané slovem i skutkem, ve dne i v noci. Vyznat se v tento příhodný čas, v den spásy přijmout nebeský poklad. „Především dbej na svou duši,“ říká svatý Cyril Jeruzalémský.

Je čas pečovat o svou duši tím, že si každý den uchováš opravdovou dobu intenzivní tiché modlitby. Je čas vyhnat z ní

Foto: aleteia.org

modly peněz, obrazovek, snadné a laciné svůdnosti. Bůh chce tvé srdce, Bůh chce tvou duši – tak, jako chtěl tuto bretaňskou zemi. Neberme Bohu posvátnou svatyni naší duše. Tvoje duše je posvátné místo – starej se o ni. Právě v této posvátné svatyni tvé duše k tobě Bůh může promluvit, potěšit tě, přivést tě zpět k sobě radikálním obrácením. Jen v této vnitřní svatyni můžeš slyšet jeho volání k svatosti, k adoraci. „Buďte svatí, protože já, Hospodin, váš Bůh, jsem svatý.“

Právě zde, ve svém vnitřním a posvátném prostoru, můžeš ty, mladý muži, slyšet jeho volání stát se knězem nebo řeholníkem; a ty, mladá ženo, můžeš slyšet jeho volání zcela se mu odevzdat v řeholním životě, zasvětit mu své tělo, své srdce a celou svou schopnost milovat. Jestliže znesvětiš tento vnitřní prostor své duše životem ovládaným hříchem a rozptýlením světa, riskuješ, že mineš svůj život, že nikdy nebudeš opravdu sám sebou.

Moji drazí bratři a sestry, neberme Bohu posvátnou svatyni naší duše. Bůh ji stvořil, Bůh ji vykoupil – neznesvěcujeme své tělo. Naše tělo je chrámem Božím a Duch Boží v nás přebývá. Neničme tento chrám, protože chrám Boží je svatý – a tím chrámem jsme my. Bůh nám jej svěřil, abychom o něj pečovali a mohli jej uctívat v tichu. Bůh to chce. Bůh chce tebe.

Drazí bratři a sestry, Bůh si vyvolil tento kousek bretaňské země se zvlášť-

ním úmyslem – chtěl být uctíván skrze úctu ke svaté Anně. Nikde jinde na světě se svatá Anna nezjevila. Jaké privilegium! Jaká milost! Jaké tajemství! Svatá Anna zde přináší zvláštní poselství – ona, která se svatým Jáchymem neměla dítě pro svůj pokročilý věk. Její srdce muselo být plné bolesti a starostí. Jaké utrpení pro srdce ženy, která touží stát se matkou a její čekání se stále prodlužuje!

Kolikrát se svatá Anna musela ptát: „Je to má vina? Proč taková zkouška?“ Jistě jsou mezi vámi muži a ženy, kteří trpí, protože nemají děti. Jistě jsou mezi vámi rodiče, jejichž srdce – jako srdce svaté Anny – je sevřeno bolestí, úzkostí a starostí o nemocné děti, o ty, kteří opustili víru a zdají se vzdáleni Bohu, o rodinu, nebo o vlast, která se zdá být v nebezpečí. Naše zkoušky a utrpení nás někdy uvrhnou do hlubokého nepochopení. Proč smrt dítěte? Proč utrpení nevinných? Proč válka? Proč zrada? Proč, Pane? Někdy máme pocit, že nás Bůh opustil. Zdá se, že Bůh už není – a pro Evropu, že Bůh je mrtvý.

Máme se bouřit? Máme věřit, že se k nám Bůh obrátil zády? Máme opustit náboženskou praxi, protože nevyslyšel mé modlitby? Přestat se modlit a chodit v neděli na mši svatou? Podívejme se na svatou Annu a naslouchejme jejímu hlasu. Co udělala ona? Vzbouřila se proti Bohu? Odvrátila se od něj? Ne – zůstala v adoraci. Bůh je větší než naše nepochop-

pení, než naše pochybnosti. Bůh je větší než naše srdce.

Tváří v tvář zlu nemáme připravené lidské odpovědi. Máme jen jednu odpověď: adoraci. Naší jedinou odpovědí na tajemství zla je tichá adorace. Ano, zlo je nepochopitelné, ale víme z víry, že důvěřivá adorace Boha je silnější než absurdita zla.

Svatá Anna přišla říci zde Bretoncům i celé Francii – a skrze ně lidem všech zemí – že adorace je jediným lékem proti zoufalství. Víra v Boha a jeho adorace jsou jedinými léky, které mohou lidem zaručit pevný a trvalý pokoj. Vy všichni, kdo trpíte – obracím se k vám. Podívejte se na svatou Annu. Vy všichni, kdo zoufáte kvůli svým dětem, rodičům, vlasti – podívejte se na svatou Annu. Jako ona vytrvejme v adoraci. Adorace Boha nás nikdy nezklame.

Trpělivá a tichá adorace svaté Anny přinesla Marii, Matku Spasitele – nejkrásnější, nejčistší, nejsvatější ze všech stvoření. Vy všichni, jejichž srdce nese bolest a smutek – vaše adorace přinese plody v naději. Vytrvalá a houževnatá adorace trhá temnotu a přináší světlo naděje.

Když se někdy zdá, že je všechno temné, můžeme vždy říci – spolu s naším milovaným papežem Lvem XIV. – že zlo nezvítězí, zlo nepřemůže. Bůh, náš Bůh, je nekonečně dobrý, nekonečně krásný, nekonečně veliký. Dnes, spolu se svatou Annou, na tomto požehnaném místě vyvoleném Bohem, ať v každém z našich srdcí zazní tento výkřik lásky: „Pojďte, klaňme se Hospodinu, pojďme se mu klanět, padněme před ním na kolena, před Hospodinem, naším Stvořitelem, neboť on je náš Bůh. Amen.“

*Mons. Robert Sarah
Aleteia
přeloženo*

*J. E. Robert kardinál Sarah
do roku 2021 Prefekt Kongregace pro
bohoslužbu a svátosti*

NA POHODU

Mám kolegyni. Je mladá, hezká, erudovaná a k pacientům je vlídná. Pracuje s nasazením, tak se stává, že občas přijde domů značně unavená. Její manžel, který nepůsobí ve zdravotnictví, jí doporučuje, ať si práci zařídí jinak – aby byla na pohodu.

V poslední době se mně zdá, že je té pohody jaksi všude dost – jmenují se tak ubytovací zařízení, dokonce jsou o ní i písničky. Nic proti tomu, má to však jedno ALE. O posledním římském císaři Romulovi Velikém se vypráví anekdotický příběh, jak jednoho dne v roce 476 po Kristu seděl v pohodě na trůně, když tu vstoupil do místnosti jistý Odoaker, který císaře zdvořile požádal, jestli by mohl sednout z trůnu, což tento (stále v pohodě) udělal. Na trůn se posadil Odoaker, v důsledku čehož se studenti a žáci až do dnešních dnů o tomto datu učí jako o zániku římské říše a začátku středověku. Inu, občas je z velblouda komár, jindy je tomu naopak.

Foto: Petr Synek / Člověk a Vira

Veřejný lynč pod dohledem Policie ČR

Zdánlivě bezvýznamná epizodka se udála před nějakou dobou v Praze, kde se konal Pochod pro život. Stručně řečeno spořádaný, tichý a veřejný pořádek nenarušující průvod byl zastaven tlupou „pohodářů“, a co se dělo dál, raději nebudu připomínat. Mohlo by se to nazvat zesměšňováním, zostouzením nebo urážením účastníků. Já to však vidím spíše jako veřejné lynčování, i když ke krvavým zraněním či smrti nedošlo. To vše se ovšem konalo pod bedlivým dohledem Policie ČR, která dbala na to, aby se účastníci pochodu nemohli dojet ani (s prominutím) vyčurat, zatímco invokativy na hlavy účastníků mohly pršet beztrestně dál. Ministr vnitra nad celou epizodou vyloudil jen drobný úsměv a ostatní ochránci svobody, demokracie a lidských práv od toho dali ruce pryč. Pohoda především!

Napadá mě, kde asi byli naši čaští křesťansko–demokraticko–lidově–unijní poslanci parlamentu a senátu, kde byl zástupce ombudsmana, případně někdo z novodobých katechetů veřejnoprávní televize. Asi byli také „v pohodě“.

Stavitelé nové doby

Ta jen zdánlivě nepatrná epizoda z Kaprovy ulice však je a zůstane určitým mezníkem. Mezníkem, který (snad) přivede alespoň někoho k zamyšlení.

Ano, hodně se teď hovoří o demokracii a hodně se odvoláváme na starověké Athény a na jejich vládce Perikla. Kdo si však přečte něco víc o historii Řecka, ten pozná, že athénská demokracie byla vyvažována exploatací a násilím na okolních obcích a také zbrojením a že konec tohoto období se ztrácí ve vleklých a vše zničujících peloponéských válkách, z nichž ve finále vyrostlo nové středisko moci, totiž Makedonie. Ano, hodně se teď mluví o svobodě. My však máme v českém jazyce jedno zvláštní slovíčko, na které se zapomíná – totiž svévole! A rozdíl mezi svobodou a svévolí je snad každému jasný. Včetně toho, že každá suma svobod, pokud se nechce stát anarchií, musí být zarámována určitou pevnou strukturou, *sine qua non*.

Evropská či euroamerická civilizace byla založena na Desateru Božích přikázání. Všimněte si, že se nejedná o desatero zákonů, desatero rozkazů, napomenu-

tí nebo desatero dekretů či vyhlášek. Jde o desatero při–kázání. Tedy – jsou to povzbuzení ke kázni, která je zásadní podmínkou, aby se vůbec o nějaké svobodě následně dalo hovořit. Musím při té příležitosti vzpomenout na své dětství, kdy jsem byl co vzorný hošík vyznamenán možností recitovat jistou budovatelskou báseň (už nevím od koho – S. K. Neumann?), jejíž finále si dodnes pamatuji: „Takový byl můj lid, s kosou a kladivem, na jitřní čekal třpyt, čekal a věřil. Úrodu novou sklídí sám, sám se svými! JDĚTE MU Z CESTY, staví chrám nové doby!“ Sic.

Mám vtíravou myšlenku, že se nám v té Kaprově ulici zase seběhli nějakí „stavitelé nové doby“, tentokrát sice bez srpů a kladiv, ale s o to větší kuráží stavět chrám nové doby – doby bez Boha, doby naplněné novými dogmaty, o nichž není dovoleno pochybovat, stejně jako za komunistů. Doby umělé inteligence (vlastní už nepotřebujeme), svévole, eutanazie, potratů, zeleného blouznění, mnohohlavnosti *ad libitum*, hegemonie peněz a jiných vymožeností.

Foto: Petr Synek / Člověk a Víra

A co církev? Je v pohodě...

Tvrdím se vši vážností, že církev v boji o ducha českého národa prohrála a prohrává. Tečka! Před sto lety se ke katolické víře hlásilo cca devadesát procent obyvatel. Dnes to není ani těch deset procent. Čas od času probíhá v našich kostelích sčítání přítomných věřících. Výsledky těchto sčítání jsou zřejmě tak tristní, že nebyly nikdy zveřejněny. Obojí je zlé. Nevím, jestli se kdo nad touto situací hlouběji zamyslel. Já si však nejsem jist, jestli jednou z příčin není fakt, že se církev snaží nabídnout místo Krista Ukřižovaného také jakousi víru a evangelium „na pohodu“.

V samotném evangeliu máme o takoveto tendenci také zmínku, konkrétně Mt 16,21–23. Evangelista to sice píše velmi kulantně, já však ten rozhovor čtu trochu jinak: „Mistře, praví Petr, to snad nemyslíš vážně! Ty chceš jít do Jeruzaléma? Vždyť Tě tam zabijí a co pak! Podívej, my jsme se s klukama dohodli, že tě přesvědčíme, ať tam nechodíš. Tady tě mají lidi rádi, my půjdeme s tebou, choď dál po Judsku i Galileji, uť v synagogách, občas někoho nasyť, nemocných je tu také hafo, občas udělej nějaký ten zázrak... vykašli se na Jeruzalém a buď v POHODĚ.“ (Co odpověděl Ježíš, je jasné.)

Dny hanby

Já osobně nejsem příznivcem pochodů pro život či podobných sešlostí (aniž jsem v pohodě), protože jsem přesvěd-

čen, že toto není ta naše pravá parketa. Že naše cesty a naše metody by měly být jiné. Totiž tvrdší. Zanedlouho nás čekají Dny hanby, zvané Prague Pride. Na rozdíl od Pochodu pro život se této slavnosti budovatelů chrámu nové doby dostane všemožné péče, pozornosti a pozitivní publicity. A co my? Půjdeme pořávat někde na roh?

Naši předkoncilní předkové měli vynikající pomůcku. Byly to tak zvané suché dny. Nepravděpodobně jednou za kvartál byly tři dny (středa, pátek a sobota), které měly zvláštní liturgické texty a jež měly vést obec věřících ke kajícímu, sebezpytování, lítosti nad hříchy a ke snaze o zdokonalení a prohloubení víry. Bohužel, stejně jako mnoho dalšího dobrého, i tyto suché dny vzaly za své.

Kdybych byl příslušnou církevní autoritou, vyhlásil bych na dny Prague Pride (pozor, letos už na konci července!) nad Prahou takový drobný interdikt. Prostě bych kázal zavřít kostely s tím, že duchovní budou v pohotovosti na svých farách pro případ zájmu o svátost smíření, případně křest či svátost nemocných *in periculo mortis*. A doporučil bych věřícím, aby si na ty dny vybrali nějaký drobný půst, pomodlili se bolestný růženec se vsuvkou „za ně“, doporučil bych omezení nákupů, návštěv kulturních podniků, omezení cestování, jakýchkoliv oslav a aktivit mimo nezbytných. Pražany bych pak pozval v dobu vyvrcholení tohoto „festivalu“, aby přišli k nemocnici Pod Petřínem k pobožnosti křížové cesty od

nemocnice na vrchol Petřína. Duchovním pak, kteří by se snad náhodou chtěli zúčastnit podpory probíhajícího „festivalu“, bych vzkázal, aby následně odevzdali klíče od fary příslušnému okrskovému vikáři a nahlásili se na úřad práce co nezaměstnaní podle trvalého bydliště. Bylo by to asi tvrdé, ale bylo by to katolické.

Jiná cesta než Křížová cesta pro církev neexistuje

Poslání církve není v tom, abychom se líbivými slovy podbízel dnešní dominující hříšné společnosti, vytvářeli vánoční idylu, aby naši duchovní dělali stafáž (v předposlední řadě) při předávání státních vyznamenání nebo se stali dodavateli feldkurátů. Naopak bychom si měli připomenout, že 2Tim 4,1–5 stále ještě platí!

Já sám o sobě si tímto dávám sdružený katolický závazek, že v oněch dnech si v rámci suchosti nenamažu máslo na chleba, pomodlím se ten bolestný růženec, a jestli to stihnu (jsem duchodce, nemám na nic čas), zajedu do nedalekého lesa a projdu si pomalu se rozpadající křížovou cestou. Tak jen doufám, že nebudu sám. Jiná cesta než Křížová cesta pro církev neexistuje. Prostě – na pohodu – už NE!

(Poznámka: Pokud vím, v Praze jsou dvě křížové cesty, jedna je v Modřanech a druhá na svahu Petřína. Bývala ještě třetí – od Písecké brány přes Dejvice ke svatému Matěji na Bořislavce. Napadlo mne, jestli by se nedala ta třetí nějak obnovit, třeba ve zkrácené verzi od seminárního kostela v Dejvicích. Nemuselo být to být nic nákladného, možná by stačily jen nějaké „štolprštajny“ v dlažbě... a příští Pochod pro život bych směřoval tam.)

Dr. Jan Toman

MUDr. Jan Toman
pediatr

LIDSKÁ SEXUALITA A JEJÍ ESCHATOLOGICKÉ NAPLNĚNÍ – 4. ČÁST

I. Kosmické zákonitosti

Z našich předchozích pojednání o lidské sexualitě je patrné, jakou zásadní důležitost má pro její chápání celková interpretace skutečnosti. Člověk je součástí reality, v níž vládou určité zákony, a i on je jim podroben. Lidské jednání v sobě nese řadu znaků, které se vyskytují i u činností jiných jsoucen. Proto je pohled do širšího kontextu lidského života nepostradatelný.

Co je tímto širším kontextem života člověka? Zvířata jsou vybavena smyslovým poznáním a jejich chování je instinkty určeno mnohem více, než je tomu u bytosti, již náleží schopnost rozumu. Přírozené prostředí zvířat se nazývá osvětí (*Umwelt*), které je totožné s jejich biologickým prostředím. Jedná se o ten sektor skutečnosti, který je pro život toho či onoho zvířete *biologicky významný*. K jeho vnímání a k orientaci v něm mají zvířata dobře vyvinuté dispozice.

Prostředí, k němuž se člověk aktivně vztahuje, takto omezeno není. Nenazývá se už osvětím, nýbrž světem (*Welt*), čímž se nemá na mysli jen náš planetární prostor, nýbrž skutečnost jako celek. *Homo est capax universi* – člověk je schopen mít vztah k celku skutečnosti. Již jeho pradávne mýty se týkaly reality v tomto neohraničeném rozpětí: staré kosmogonie obsahovaly příběhy o vzniku všehomíra. V tom se ukazuje, že lidská inteligence, i když pracuje v režimu mýtu, nesnese žádné sektorové omezování. Cílí vždy na celek. Kdo tvrdí, že žádný celek skutečnosti nejsme schopni poznávat, upadá do rozporu, protože rubem jeho teze je pravda o existenci té části reality, kterou údajně vůbec nepoznáváme. Neboť jen za této podmínky nepoznáváme vše, co je. Někjaký sektor jsoucín nám musí principiálně unikát. Jenže sama tato úvaha prozrazuje, že jsme nuceni tvrdit jeho existenci, a tedy ho jako existující poznávat, myšlenkově se s ním kontaktovat. Pokud by se taková principiálně nepoznaná (či

Foto: Vladimír Liška / Člověk a Víra

nepoznatelná) skutečnost nevyskytovala, pak bychom poznávali celek reality, protože její neznámá část by neexistovala. Z toho plyne, že v každém případě poznáváme celek skutečnosti, neboli že naše poznání je otevřeno ke všemu, co je.

Takto globálně pojatá realita nese název vesmír, kosmos, universum, všehomír atd. Lidský život se odehrává v ní a má do sebe vtíštěny její zákony. Položme si otázku, kterou si kladli filosofové od samotného počátku: existují nějaké zákony, které platí pro všechno, co je a s nimiž se tedy setkáváme u každé věci, děje a osoby? Je-li odpověď kladná, promítají se tyto zákony do všech úrovní jsoucín a nutně se s nimi setkáme i ve vztahu muže a ženy. Lidská sexualita, jeden z aspektů tohoto vztahu, od nich nebude imunní. Naopak, získají v ní specifickou podobu a umožní nám ji chápat filosofickým, protože kontextuálním způsobem.

2. Interpretační alternativy

Co tedy znamená rozumět skutečnosti,

a v důsledku toho i lidské sexualitě, filosoficky? Vždyť existuje těžko přehledná pluralita filosofických interpretací světa, které jsou mnohdy zcela protikladné! Stačí uvést několik málo příkladů. Kdo interpretuje realitu dialekticky (ve smyslu hérakleitovsko–hegelovském), bude vztahům mezi lidmi, a tudíž i vztahu mezi mužem a ženou (i jejich sexualitě) rozumět jinak než ten, kdo poměry mezi jednotlivými momenty skutečnosti dialekticky nehodnotí. V dialektice zmíněného typu je realita zbudována z protikladů – ty stojí ve vzájemném napětí, a přesto jsou na sebe odkázány. Jejich střet–konflikt je sice bolestný, ale rodí se z něj nové skutečnosti, které opět podléhají dialektickému zákonu boje protikladů. V takovém pohledu má realita konfliktní povahu, boj je otcem všech věcí (Hérakleitos), všude vládne zákon konkurence a snahy o sebe–prosazení v protikladu k opozici.

Všimněme si, interpretace skutečnosti jako systému konfliktních vztahů (boj o život, třídní boj, boj mezi generacemi i boj mezi pohlavími), má na svém

Foto: Anicka Guthrie / Člověk a Víra

pozadí klasickou nominalistickou tezi. Ta tvrdí, že vše, co existuje, má striktně individuální povahu, je něčím výlučně originálním a jako takové se absolutně odlišuje od všeho, čím není. *Individuum est indivisum in se et divisum ab alio* – co je jednotlivé, je nerozdělené v sobě a oddělené od všeho ostatního. Má-li tedy taková skutečnost (například člověk, konkrétněji muž, nebo žena) být a zůstat sama sebou, musí klást důraz na svoji výjimečnost oproti všemu ostatnímu a všem ostatním. Jakákoliv konformita by totiž znamenala umenšení její originální výlučnosti, a tedy její pravé totožnosti. Čím je taková realita silnější, vitálnější a sebevědomější, tím je její vztah ke všemu ostatnímu vyhraněnější a protikladnější. „Umět se prosadit“ na úkor druhých je základní dovednost takto pojatého života.

Antickým myslitelům byla tato interpretační alternativa známa. Někteří sofisté učili, že lidská přirozenost je sebestředná (sobecká), ale politicky stanovený zákon nutí jednotlivce k mírovému a bezkonfliktnímu soužití, čímž páchá násilí na přirozeném stavu lidí. Tím je válka všech proti všem. Cynický sofista Kalikles by řekl, že i sexuální poměr mezi mužem a ženou je vpsledku založen na násilí – muži potřebují ukojit svůj chtíč a svoji oběť si k tomu vždycky najdou. Protože jsou vybaveni rozumem, dokáží

násilnou povahu svého jednání zabalit do krásných slov lásky, čímž otupí odpor svého sexuálního nástroje (ženy), a ta se jim pod vlivem poetické působnosti ód mnohdy vydá dokonce dobrovolně. Dočasné omámení ale brzy vylučá a ve vztahu mezi mužem a ženou se vynoří rozbroje. Násilná přirozenost člověka se totiž nedá umlčet.

Zcela jinak se na problém dívají myslitelé, jež takovou dialektickou interpretaci světa a jeho komponent nesdílejí. Jako typické reprezentanty harmoničtějšího pohledu na skutečnost bychom zde mohli uvést celou řadu filosofů: Platóna, Aristotela, Augustína, Tomáše Akvinského a mnoho dalších. Pro ně tvoří vše jsoucí kosmos, tj. uspořádaný celek věcí, dějů a osob. Uspořádaností míní přítomnost řádu na všech úrovních jsoucího. Jednotlivé věci, děje a osoby nejsou v jejich interpretaci do sebe uzavřeny, atomárními skutečností, ale navzdory své odlišnosti mají něco společného. Realita je syntézou jednoty a mnohosti. Intelektuálnímu pohledu se jeví jako sjednocená mnohost a zmnožená jednota. To si lze uvědomit na řadě příkladů. Zamysleme se třeba nad existencí mnohých lidí. Existuje bezpočet lidských bytostí, které jsou velmi odlišné, individuální ba jedinečné, a právě proto vytvářejí mnohost. Avšak i přes tuto svoji odlišnost v sobě mají něco, v čem se neliší (aspekt jedno-

ty). Každý z těchto jedinců je člověk. Ne stejný člověk, ale stejně člověk. Petr není stejný člověk jako Jana, je však stejně člověkem jako ona. Jana není více či méně člověkem než ostatní lidé. A podobné poměry panují kamkoli se podíváme. Všude narážíme na to, že něco jednoho se uskutečňuje v mnohém. To je důvod, proč celek reality nazýváme universum – je v něm *unum versus alia, unum in pluribus*: jedno ve vztahu k odlišným realitám, jedno přítomné v mnohém.

3. Neexistence radikálního bytostného odcizení

Za těchto okolností lze říct, že existuje jakási vzájemná příbuznost všeho, co je. Individualita jednotlivin není nikdy tak vyhraněná, že by tuto univerzální příbuznost (podobnost) naprosto potlačila. Navzdory obrovskému množství jsoucích skutečností říkáme, že globální realita je pouze jedna. To samozřejmě nevylučuje, že by se v rámci skutečnosti nevyskytovaly nesmiřitelné protiklady. Protikladnost patří k existenci světa stejně jako harmonická souladnost. Tyto dva rysy se objevují i v mezilidských vztazích – berou na sebe podobu respektu, přátelství a lásky na straně jedné a lhostejnosti, odporu a nenávisti na straně druhé.

Máme-li se zorientovat v povaze vztahu muž–žena, nestačí hledět na statistiky a zjišťovat, jaké procento se týká souladných a jaké procento nesouladných druhů jejich vzájemného soužití. Do nich se promítají různé faktory, mezi něž patří i kvalita svobodných voleb jednotlivých aktérů těchto relací. Pozornost filosofa se musí zaměřit do větší hloubky – do vlastní bytostné povahy mužství a ženství. V první řadě je třeba poznamenat, že muži a ženy jsou spojeni vazbou specifické příbuznosti. Ať se jedná o muže, nebo o ženy, v každém případě jde o člověka. Žena není o nic méně člověkem než muž. Jestliže existují kultury, v nichž se žena považuje za nižší bytost ve srovnání s mužem, pramení to ne z přirozenosti obou pohlaví, nýbrž z lidského ustanovení. Jak by řekli někteří antičtí sofisté, *nomos* zde vstupuje do kolize s *physis*, a proto je třeba pracovat na usouladnění zákona (lidské/mužské vůle) s objektivním stavem věcí.

V západní kultuře se vlivem některých proudů řecké filosofie a křesťanství postupně prosadilo přesvědčení o bytostné – a následkem toho i právní – rovnosti muže a ženy. Poněvadž je člověk *animal loquens*, živočich nadaný slovem, je svou přirozenou výbavou predisponován k tomu, aby se s druhými lidmi dorozumíval, aby s nimi vstupoval do vztahu komunikace. Bytosti, které jsou schopny spolu komunikovat, jsou přiváděny k vzájemnému porozumění, a tedy k určité formě jednoty. Komunikace je spojováním rozdílného (*cum-unio*). Řeč má samozřejmě svá specifika, ale je dobré nepřehlížet, že v jejím případě máme do činění se zvláštním případem toho, co se odehrává na všech rovinách skutečnosti. Vše jsoucí je vzájemně propojeno už tím, že je jsoucí. To mají všechny věci společné. Kosmos je vlastně *cum-unio*, komunita odlišných momentů, mezi nimiž panují rozličné vztahy a jež mají povahu částí monumentálního celku. Jejich propojenost je nepochybná. Kdyby existovalo něco, co by se skutečností našeho světa nemělo vůbec nic společného, propadlo by se to v nicotu, poněvadž by se v zájmu své absolutní odlišnosti muselo vzdát i své existence. V okamžiku, kdy by vlastnilo nějaký druh existence, povstala by tím jeho vazba na vše, co existuje jakýmkoliv, byť i propastně odlišným způsobem.

4. Samota uprostřed světa

Muž a žena jsou si díky tomu, že jsou oba člověkem, velmi blízcí a jsou přirozeně nastaveni na vzájemnou komunikaci. Není bez zajímavosti uvažovat o tom, jak o životě člověka referuje biblická zvěst o stvoření. Z ní se dozvídáme, že první lidský jedinec pocítoval uprostřed stvořené skutečnosti svoji samotu. Neživé věci, rostliny a zvířata pro něj nepředstavovali žádné partnery, s nimiž by mohl komunikovat způsobem, který by odpovídal jeho lidské povaze. Potřeboval někoho, na něhož by se mohl obrátit svým slovem a od něhož by mohl očekávat patřičnou odpověď. Jako by se tím chtělo naznačit, že člověk jakožto jedinec je neúplný a může nalézt své naplnění jedině ve vztahu k bytosti, jež má stejnou lidskou přirozenost jako on. Jakoby z hloubi své-

Foto: Zbyněk Šišpera / Člověk a Vira

ho bytí „vyhlížel“ někoho, kdo doplní, čeho se mu z jeho vlastních zdrojů nedostává. Doplnění je komplementaritou a Starý zákon přesně v tomto smyslu hovoří o stvoření ženy.

Jan Pavel II. k této problematice poznamenává: „... význam prvotní samoty, který se může vztahovat prostě na ‚člověka‘, podstatně předchází významu prvotní jednoty. Ta má totiž základ v mužství nebo ženství, jakoby ve dvou ‚vtěleních‘, tj. ve dvou podobách ‚bytí tělem‘ téže lidské bytosti stvořené k ‚Božímu obrazu‘.“

Obratu „bytí tělem“ je třeba správně rozumět a nepředpokládat jeho reduktivní význam, podle kterého by bytí mužem, či ženou bylo omezeno jen na jejich tělesnost. Podstatné jméno tělo je v těchto textech používáno v souladu se zásadou *pars pro toto*, což značí, že se částí označuje celek. Tímto způsobem ještě dnes docela běžně hovoříme. Chceme-li říct, že v určitém místě nikdo není, použijeme výrazu „není tam ani noha“. Slovem noha, která představuje část lidského organismu, chceme sdělit, že na příslušném místě není žádný člověk. V jiném případě zase tvrdíme, že určitá obec čítá tolik a tolik duší, čímž jistě neoznačujeme nějakou říši duchů, nýbrž zcela určitý počet lidí, pro jejichž označení používáme odkaz k části komplexu zvaného „člověk“. A podobně, jestliže se v angličtině použije slovo *nobody*, ne-

vyjadřuje se jím nepřítomnost pouhého těla, ale celého člověka.

Zmínka o „dvou vtěleních“ lidství obsahuje myšlenku jakéhosi „rozštěpu“ člověka do dvou základních forem a o nutnosti jejich vzájemného spojení. Přitom se nelze ubránit vzpomínce na slavný Platónův text o androgynovi, který mytickým způsobem upozorňuje na to, že muž a žena k sobě bytostně tíhnou, neboť dokonalosti lidství lze dosáhnout jen vzájemným vztahem částí, jež od počátku patří k sobě a mají cestou svobodné spolupráce vytvořit harmonický celek (harmonickou jednotu).

Roman Cardal

Mgr. Roman Cardal PhD.
filosof

VLÁDNE VÁM CHRONOS, NEBO KAIROS?

V některých kostelích na zdech visí hodiny. Nic špatného, říkal jsem si, aspoň třeba hospodyňky vědí, jestli stihnou uvařit oběd.

Postupem času jsem si ale začal uvědomovat, že se pro mne hodiny stávají nechtěně jakýmsi středobodem kostela – to kázání má pan farář moc dlouhé, zase se mše přetáhne a bude trvat dlouho, proč ta dlouhá první eucharistická modlitba...

Můj kamarád kameraman má přezdívku Kairos. Nedávno natočil duchovní film, a tak samozřejmě přišla na přetřes i jeho přezdívka, kterou mnozí špatně pochopili. A tak mi ji vysvětlil. Staří Řekové měli pro čas dva výrazy: *chronos* a *kairos*. *Chronos* znamená něco jako přesný čas. Jízdní řád, příchod a odchod do a z práce, otevírací doba obchodu, začátek mše v kostele apod. *Kairos* potom znamená příhodný čas. Zemědělec nejde zasadit novou úrodu přesně 3. dubna v 7:25, ale podle počasí a dalších indicií se rozhodne, kdy je správný čas. Mnozí lidé *kairos* aplikují ve svých životech, a často i tam, kde jinak vládne *chronos*. Vyráží na tramvaj, ale nikoliv podle jízdního řádu, ale podle toho, jak stíhají. A když jedna tramvaj ujede? Jim to nevádí, pojede jiná.

Častokrát se mi stával pravý opak. Spěchal jsem na přesný odjezd tramvaje, ale ta měla zpoždění. Byl jsem nervózní a našťvaný. Kvůli tomu jsem potom nestíhal přestup na autobus a děsilo mne, že přijedu do školy pozdě. Jenže paní profesorce také ujela tramvaj a pak autobus, takže jsme nakonec přišli současně. A tak jsem tohle už příště neřešil a nechal jsem věci být, ať dopadnou, jak dopadnout mají.

Nervovat se kvůli všemu nepřináší nic pozitivního – maximálně si člověk zadělá na infarkt. Stalo se nám s dětmi několikrát, že jsme spěchali na vlak, když jsme jeli za babičkou, a buď měla tramvaj směr nádraží nehodu, nebo v jiném případě ve vlaku někdo nahlásil bombu. A ano, nervoval jsem se. Přemýšlel jsem, jak se co nejdříve dostat na nádraží, nebo v onom druhém příběhu na jiný vlak či autobus.

Nakonec vše vyšlo vždy nejlépe tak,

Foto: ©Zdeněk Poruba / Člověk a Víra

že stačilo počkat. Nehodu tramvaje se podařilo vyřešit do deseti minut a vlak jsme i tak stihli. A vlak, ve kterém v tom dalším případě byla nahlášená bomba, odjel posléze dřív, než kterýkoliv jiný vlak či autobus daným směrem. A byl navíc poloprázdný.

Když se nám to stalo s dětmi potřetí, máme při cestách za babičkou holt občas takovou smůlu, nechal jsem věci být a v klidu jsme počkali. A nic tragického se nestalo, vlak jsme opět chytili, dokonce tehdy v době, kdy žádné jiné vlaky z nádraží neodjížděly a nabíraly zpoždění, jen ten náš jediný měl volno a jel.

Tím se dostávám zpátky ke mši svaté a kostelu. V pravoslaví se čas v liturgii bere jako božský čas, zcela mimo ten náš pozemský. Pravoslavné liturgie trvají delší dobu než katolické mše svaté. Minimálně hodinu a půl, často déle. Má to svůj důvod. Věřící člověk má opustit „vnější“ čas – zapomenout na jízdní řády, pracovní problémy, rodinné starosti, problémy s příjmem – a napojit se na Boží čas, na úplně jinou, duchovní dimenzi, a najít tak v sobě rovněž čas na vnitřní komunikaci s Bohem.

K tomu dopomáhají nápomocné prvky pro většinu našich smyslů – čichem nás zklidňuje vůně kadidla, očima vnímáme uklidňující mihotání svíček, ušima

vnímáme zpívané modlitby. Po několika návštěvách pravoslavných liturgií jsem si potom o to víc začal vážit katolických bohoslužeb, kde to farář tzv. neokecá.

Zažil jsem třeba mši U všech svatých na Pražském hradě, kde slavnostní nedělní bohoslužba skončila za 28 minut. Připadal jsem si jako v supermarketu – šup šup, tady máte nákup, hodte jej do tašky a ven. Přišlo mi to nedůstojné. Hlavně Boha nedůstojné. A začal jsem se stydět, jak rychle jsem dřív ze mší spěchal pryč. Týden má 168 hodin, a já nedokázal ani tu jednu věnovat plně jen a pouze Bohu, o kterém tvrdím, že je můj Pán.

A co vy, když sedíte v neděli na mši svaté? Netrpělivě se vrtíte a sledujete hodiny na stěně (pokud tam jsou), nebo hodinky na ruce, a modlíte se, jen aby mše už konečně skončila a vy mohli domů nebo za zábavou? Nebo jde i pro vás o božský čas?

Jan Lipšanský

Jan Lipšanský
scenárista, novinář, spisovatel

PROMĚŇOVAT SVĚT ČISTÝMI (NEBO NEČISTÝMI) MYŠLENKAMI

Někdy jsou naše myšlenky svaté a plodné. Jindy jsou hanebné a ničivé. Svět měníme tehdy, když naše myšlenky nabývají konkrétní podoby – skrze slovo a čin, krok za krokem.

Svatý František z Assisi je znám tím, že se vrhl do trnitého keře, aby odolal pokušení nečistých myšlenek. Většina z nás chápe sílu takového pokušení. V osmdesátých letech minulého století prohlásila jedna tehdy slavná popová hvězda, že jako teenagerka opustila katolickou církev poté, co se dozvěděla, že nečistá myšlenka, s níž s plným vědomím souhlasíme, je smrtelný hřích. Jak může nečistá myšlenka, z níž nečiníme pokání, změnit náš věčný osud? Podívejme se, jak taková myšlenka ovlivní život jednotlivce i celého národa.

Mysl nesnese prázdno

Nečistá myšlenka obvykle začíná příležitostí k hříchu a úmyslným nečistým pohledem. Možná ďábel popíchně naši představivost neslušným obrazem. Bez odporu následuje nečistá představa a celá řada vnějších nečistých skutků. Tyto hříchy mění způsob, jakým přemýšlíme, jak se chováme, jak se oblékáme a jak se díváme na druhé. Křesťanská výchova je náročná. Mnozí rodiče ji zanedbávají s výmluvou, že nechťejí dětem vnucovat své názory. Protináboženská výchova je však snadná. Naše mysl nesnese prázdno – a tak ji zaplní nečistá kultura.

Masmédia ve 20. století sehrála zásadní úlohu při institucionalizaci této nečistoty. Sexuální revoluce šedesátých let 20. století nabrala na síle, protože naprostá většina Američanů nedokázala činit pokání z nečistých myšlenek. Broadwayský muzikál *Vlasy* z roku 1968 hlásal, že „masturbace může být zábava“, a oslavoval každou podobu sexuální zhýralosti. Dnes kvete mohutný internetový pornografický průmysl.

Nečisté myšlenky nejsou neškodné. Popová hvězda, která v období dospívání opustila církev, prošla od osmdesátých let

Foto: © Honza Čermák / Člověk a Víra

minulého století několika manželstvími, podstoupila několik potratů a stala se z ní zatrpklá žena. Mnoho mladých mužů, kteří jsou zahlceni pornografií, ztratilo zájem o zdravé vztahy se ženami. Vědci potvrzují, že pornografie vyvolává uvolňování dopaminu, což je silně návykové, dokonce více než crack. Mnoho našich dětí je dnes osamělých, zlostných a odtržených od reality.

Pornografie jako lidské právo

Násilí ve filmech často následuje bezprostředně po nečistých scénách. Sociologové zjistili, že nečisté obrazy mohou v některých divácích probouzet násilné sklony. Přesto vědci nedokážou podpořovat větší opatrnost při natáčení filmů. (Vzpomínáte, jak scénáristé dřív dokázali jemně a decentně naznačit milostné scény, aniž by docházelo k obscenosti?) Dřívější cenzura chránila společnost, než slovo „cenzura“ začalo být vnímáno

hanlivě a pornografie byla prohlášena za nezadatelné lidské právo.

V jednom slavném rozhovoru s dr. Jamesem Dobsonem uvedl sériový vrah Ted Bundy, že jeho závislost na pornografii podněcovala jeho vražedné šílenství. Možná šlo o výpověď manipulativního psychopata – možná ne. Ale pokorné vyznání z nečistých myšlenek mohlo zachránit jak Teda Bundyho, tak jeho oběti.

Nečisté myšlenky deformují lidské vztahy a celou společnost – přesně jak řekl Ježíš: „Každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcizoložil ve svém srdci.“ Ježíš používá metaforu o vyrvání oka, aby zdůraznil, jak závažný problém jsou nečisté myšlenky. „Jestliže tě svádí tvé pravé oko, vyrví je a odhoď pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden z tvých údů, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla. A jestliže tě svádí tvá pravá ruka, utni ji a odhoď pryč; neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden z tvých údů,

než aby se celé tělo dostalo do pekla.“ (Mt 5,28–30) Celá ideologie LGBTQ+ vychází z nečistých myšlenek.

U paty Ježíšova kříže

Svatý Pavel potvrzuje Ježíšovo učení (srov. Fp 3,17–21). Nepřátelé kříže postrádají sebeovládání, které je jim nepřijemné: „Jejich koncem je zahynutí, jejich bohem břicho a jejich chloubou to, zač by se měli stydět.“ Ale zároveň dodává naději, že budeme Kristem proměněni: „My však máme občanství v nebesích, odkud očekáváme i Spasitele, Pána Ježíše Krista. On promění tělo naší poníženosti v podobu těla své slávy silou, kterou je mocen všechno si podmanit.“ Událost proměnění Páně nabídla Petrovi, Jakubovi a Janovi předtuchu nebeské slávy a posílila je, aby obstáli v nadcházejícím utrpení. Proměnění však není individuální zážitek. Ježíše doprovázeli tři apoštolové. A ve společenství s Ježíšem byli Mojžíš a Eliáš, kteří představují Zákon a Proroky. V Ježíši se proměňují dějiny Izraele i celého světa.

Mše svatá je opakováním tohoto proměnění. Svatá mešní oběť naplňuje a proměňuje synagogální bohoslužbu i chrámovou oběť. Nová a věčná smlouva naplňuje a nahrazuje starou smlouvu. Každá nedokonalost je očištěna. Vše, co je světské a znetvořené, je v Ježíši proměněno.

Myšlenky a slova mše svaté se tak postupně stávají našimi vlastními myšlenkami a slovy. Ježíš nás během bohoslužby slova učí své cestě. Při proměňování jsme u paty Ježíšova kříže. Při svatém přijímání nás Ježíš proměňuje svým vzkříšeným a oslaveným tělem. Setkání s ním je individuální i společné. Mše svatá nás spojuje s celými dějinami lidstva proměněnými v jeho lásce. (Předpokládejme, že naši kněží zůstanou důsledně věrní slovům a symbolům mše svaté.)

Naše proměnění začíná našimi myšlenkami a pokračuje našimi slovy a skutky. Zbožné myšlenky na naše proměnění v Ježíši – se slovy a skutky zakořeněnými v naší bohoslužbě – se uskutečňují v našich srdcích, rodinách, společenstvích

a národech.

Bože, ty jsi nám přikázal, abychom poslouchali tvého milovaného Syna. Dej, prosíme, abychom se vnitřně sytili tvým slovem, abychom s čistým duchovním zrakem s radostí hleděli na tvou slávu. (Kolekta, 2. neděle postní) Naše myšlenky – proměněné Ježíšovou milostí při mši svaté a ve svátostech – mohou proměnit svět. „Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích.“ (Mt 5,16)

*P. Jerry Pokorsky
Catholic Culture
Přeložil Pavel Štíčka*

*Fr. Jerry Pokorsky
zakladatel organizací CREDO
a Adoremus*

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1,
tel.: 224 818 757, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz

David Novák: Jak rozvracet církev, Rady zkušeného ďábla pro 21. století

Humorně laděné dílko je inspirováno dnes již klasickým dílem *Rady zkušeného ďábla* (C. S. Lewis). Při četbě se člověk občas zasměje, jindy mu zatrne nebo se i naštvě, ale každá trefa do černého se unese, může-li pomoci k ozdravení. Naštěstí víme, že Boží láska a věrnost jsou silnější než smrt a jakékoli rozkladné procesy – v nás i kolem nás. Brož., 208 s., cena 269 Kč

Hallie Lord: Neboj se... to se snadno řekne!

Vtipné, ale i hluboké svědectví autorky o tom, jak se učila zápat s vlastním strachem a nedůvěrou, že se Pán doopravdy stará. Její příhody a zkušenosti z každodenního života oslovují především ženy žijící v rodinách, ačkoli poselství, které z nich čerpá, má univerzální platnost. Brož., 192 s., cena 269 Kč

Paul Glynn: Píseň pro Nagasaki, Příběh konvertity Takašiho Nagaie

Takaši Nagai (1908–1951) je považován za „Gándhiho Japonska“. Byl to lékař a vědec, průkopník radiologie v Japonsku. V mládí konvertoval z ateismu ke křesťanství. Byl jedním z mála přeživších jaderné katastrofy z 9. srpna 1945. Dnes už probíhá proces jeho blahorečení. Předmluvu ke knize napsal slavný japonský autor Šúsaku Endó. Brož., 368 s., cena 399 Kč

KDYŽ SVATÁ RODINA POTKÁ BRITSKOU STATISTIKU

Na první pohled spolu nesouvisí: útěk Josefa, Marie a malého Ježíše do Egypta a tabulka jmen britských novorozenců za rok 2024. A přece je tu něco společného – způsob, jakým si realitu upravujeme, když chceme obhájit svůj názor. Prezident Institutu *Ordo Iuris* Jerzy Kwaśniewski nedávno na sociálních sítích upozornil na častý falešný promigrační narativ. Podle něj platí následující:

a) Svatá rodina nebyla ekonomickými ani sociálními migranty, ale klasickými uprchlíky – prchajícími před bezprostředním ohrožením života do nejbližší bezpečné země.

b) Ve starověku se na migraci nahlíželo zcela jinak než dnes. Přijímající země měla vůči příchozím minimální povinnosti; ti byli ponecháni sobě samým a své komunitě v exilu. Neočekávali získání občanských práv ani přístup k sociálním dávkám.

c) I kdybychom chtěli hledat historickou analogii, celá tehdejší středomořská oblast byla součástí římské říše – šlo tedy spíše o přesun v rámci jednoho státního útvaru, podobný dnešnímu stěhování z Čech do Polska.

d) Migrace Svaté rodiny do Egypta nebyla součástí záměrné politiky rozvrácení národní struktury Egypta – už vůbec ne takové, kterou by financoval bohatý římský politik „Georgius Soros“ v rámci politiky *Bene Venisti* nezodpovědných úředníků, a už vůbec ne řízené cizí perskou mocností.

Zatímco se nad tímto přemítá, z druhého konce Evropy přicházejí jiná data k zamyšlení. Úřad pro národní statistiku Velké Británie 31. července oznámil, že v roce 2024 se nejčastějším jménem pro chlapce narozené v Anglii a Walesu stalo

Foto: Petr Polanský © / Člověk a Víra

jméno Muhammad. Nejrychlejší nárůst popularity zaznamenalo jméno Yahya. Je to už druhý rok, kdy jméno Muhammad vede žebříček, a pátý rok, kdy se drží v první desítce. Zajímavý je prudký vzestup jména „Yahya“, spojovaného s vůdcem Hamásu Yahyou Sinwarem, odpovědným za masakr ze 7. října 2023, při němž bylo zavražděno 1200 Izraelců a přes 250 lidí uneseno. Jaká je tedy dnes národní a kulturní identita Velké Británie?

Na jednom duchovním životem se zabývajícím webu lze narazit na prosté, ale trefné rozlišení cesty víry, které nabízí teolog, jezuitský kněz maďarského původu Franz Jalics. Popisuje tři „fáze“:

1. Dětská, magická víra – víra dítěte, které se modlí, aby u zkoušky uspělo, i když se neučilo. Nebo víra dospělého, který si na Boha vzpomene jen ve chvíli, kdy má vážný problém. Je to užitečná, ale sobecká víra, existující paralelně s živo-

tem, nikoli v něm.

2. Víra dospělých – projevuje se důsledným dodržováním náboženských praktik. Měří se počtem růženců, mší či duchovních čteteb. To vše je dobré, ale může se stát samoučelným a ztratit svůj hlubší význam.

3. Zralá víra – jediná plně křesťanská. Je to osobní vztah s živým Kristem: skutečné přátelství, kde člověk mluví, naslouchá, sdílí radosti i trápení. Neřídí se jen pravidly či myšlenkami, ale vnitřním dialogem s Ježíšem. Tato víra se nesnaží Boha využívat ani Ho „plnit“ svými činy, ale žít s Ním.

Jalics připodobňuje takovou víru k dobrému jídlu s přáteli – jídelní lístek je vedlejší, podstatné je strávit čas společně. Stejně tak i radosti, zármutky, rutina a překvapení každodenního života mohou být pobídkou k životu s Kristem.

–zd–